GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ĆIPIKO"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3,50 OGLASI PO SNIZ. TARIFI. —Priopćeno po retku D. 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47 Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja. Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38,114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA NOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III | ŠIBENIK, 24 SEPTEMBRA 1935 | BROJ 273

GUGLIELMO FERRERO

Rapalski ugovor - uzrok Abesinskog rata

Već šest mjeseci gubim polovinu svog vremena sa odgovorima na isto pitanje, koje mi stavljaju različite osobe: *„Zašto hoće Mussolini da ratuje s Abesinijom?* Šta može da očekuje za veliki rizik kome se izlaže?" Priznajem da me ovo pitanje ljuti, kad se stavlja od ljudi kojima sam već deset puta obrazložio šta je fašistički režim i odakle je došao. Zar je moguće da se ne može razumjeti tako jednostavna stvar?

Ponavljam dakle još jednom objašnjavanje ovog problema i pri tome obnavljam stare uspomene, koje su za mene istovremeno slatke i bolne, jer to me vodi natrag u početak ovih dugačkih proba koje su uništile moju egzistenciju. Bilo je mjeseca oktobra 1922 godine, nekoliko dana prije marširanja u Rim, nekoliko dana poslije zbora koji je održao u Napulju šef fašističkog pokreta, i na kome je Mussolini u jednom dugačkom govoru, u kome je iznio pogreške prethodnog režima, izgovorio je ove tr. riječi: *„Dalmacija je izdana!"*

Ja sam istog dana primio nekoliko prijatelja u vili u kojoj sam stanovao u Firenci, u ulici Viale dei Coli. Već dva dana pronosile su se vijesti sa svih strana da će kralj povjeriti Mussolinu da sastavi vladu. Mi smo razgovarali o ovim vijestima. Neki su pitali mene za mišljenje i ja sam odgovorio da je to nemoguće, a to zbog ove tri riječi: „Dalmacija je izdana". Svoje mišljenje sam objasnio na slijedeći način:

„Dalmacija je izdana" znači da je Rapalski ugovor, kojim je 1920 godine regulisano pitanje Dalmacije između Italije i Jugoslavije, djelo izdaje protiv Italije. Rapalski ugovor nije ugovor između pobjednika i pobjeđenog, koji može pobjeđeni da otkaže kao nasilnički akt, čija je postao žrtva; to je ugovor između dva saveznika: Italije i Jugoslavije. Ma kako do toga došlo, o tome se raspravljalo slobodno, ovaj ugovor je bio slobodno primljen od zakonitih vlasti sa jedne i sa druge strane. I to nije običan ugovor o miru koji se tiče samo država potpisnica; on je dio cjelokupnog sistema ugovora o miru, koji su osnova novog javnog prava našeg kontinenta. Ako kralj predaje vlast jednom političaru koji izjavljuje da je Rapalski ugovor akt nacionalne izdaje, on otkazuje potpis koji je stavio na ugovor prije dvije godine; on izjavljuje da su izdajice otadžbine oni ministri koji su pregovarali i parlamenat koji je odobrio ugovor; on polaže jednu opasnu minu pod novi evropski red, koja jednom mora da eksplodira. Ne, to nije moguće".

Ali tri dana kasnije ostvarilo se to što sam ja smatrao da je nemoguće. Ali isto tako postale su stvarnost u toku od 13 godina sve ove nezgode koje sam ja onda predvidio. Sadašnji nered u Evropi i rat između Italije i Abesinije koji se približuje, udruženi su neprekidnim lancem akcija i reakcija sa vrlo kobnim izrazima govora u Napulju i kraljevskom sankcijom, koju su dobili ovi izrazi tri dana kasnije.

Kako i zašto? Evropa će ići sa zavezanim očima u propast, tražeći pa metno rješenje talijansko abesinskog sukoba tako dugo dok ona ne uvidi i pravilno ne shvati ono „kako i zašto". Pokušat ću da to objasnim koliko je moguće preciznije.

Fašistički režim je došao na vlast sa programom da treba promijeniti red stvoren u Evropi ugovorima od 1919 godine. Državni udar od 1922 godine nema nikakav smisao bez ovog programa. Mislim čak da je plan ovih promjena, koje treba da se izvrše, bio vrlo precizno izrađen, ako ne u glavama onih koji su vidno izvukli korisi iz ovog državnog udara, bar, u glavama onih koji su pripremali iza kulisa, da je on uspio. Fašistička vlada je svakako dvanaest godina radila sa malo spretnosti i bez uspjeha, ali sa neospornom ustrajnošću, da se ovaj plan ostvari. Javno mišljenje i politički svijet Evrope i Amerike nije znao gotovo ništa za ovaj rad, jer ovaj rad je u najvećem dijelu podzeman i tajan. Ali, ako ne bi živjeli u epohi frapantne lakomislenosti, svijet bi morao da pogodi ili bar da nasluti ovaj podzemni plan na osnovi njegovih frapantnih spoljnih manifestacija: monstruozne militarizacije zemlje.

Militarizacija Italije poslije 1922 godine je jedinstveni slučaj u historiji čovječanstva. Sve što je Amerika učinila do danas u tom pogledu, samo je skroman pokušaj u uporedjenju sa militarizacijom u Italiji. Poslije 1920 godine u Italiji je sve militarizirano: ljudi, žene, djeca, mladost, muškost, starost, književnost, štampa, filozofija, nauka, umjetnost, vjera. Od dvanaeste pa do pedeset pete godine svi moraju posveti polovinu svog slobodnog vremena na vojničke vježbe. Po gradovima i po selima neprestano se održavaju revije, defilei i udara se u bubanj. Od osnovne škole pa do svršenog univerziteta, u svim godinama se neprestano uči da je sila jedini izvor prava između naroda, da moćniji i brojniji narodi imaju pravo da osvoje i vladaju slabijim narodima, da Italija treba ratom da osvoji hegemoniju na koju ima prirodno pra-

Fantastične vijesti o nekoj jugoslovenskoj mobilizaciji

Budapest 24. Jedan atenski list donio je vijest o tobožnjoj djelomičnoj mobilizaciji u Jugoslaviji. Medjutim je ta vijest zvanično demantirana. U čitavoj zemlji vlada mir i red, a svakodnevni se život normalno odvija. A da je to tako dokazuje i putovanje g. Dr Stojadinovića, koji će ovog tjedna posjetiti Zetsku banovinu i to iz nutarnjopolitičkih razloga. U vezi sa abesinskim sporom čitava jugoslovenska štampa ostaje posve neutralna i izbjegava svaki komentar. No ipak se iz dnevnog pisanja novina zapaža sklonost prema engleskom političkom gledištu,

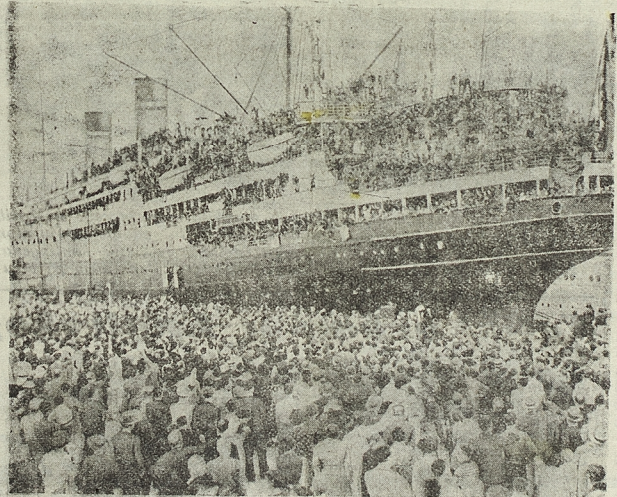
Novi zakon o štampi u Rumunjskoj

Bukarest 24. Ovih će dana biti donešen novi zakon o štampi koji je mnogo stroži od onog postojećeg. Novi zakon pretstavlja velika ograničenja za bavljenje štampom tako primjerice postavlja kao glavni uslov za svakog onog tko se hoće da posveti žurnalistici diplomu o svršenom univerzitetu

Talijanski poslanik prisustvuje slavi abesinske žetve

Addis Abeba 24. Sa osobitim svečanostima proslavljena je i ovogodišnja žetva, koja je počela u nedjelju. Svečanosti je uz ostale ličnosti i dostojanstvenike prisustvovao čitavi diplomatski zbor. Naročitu je senzaciju izazvala prisutnost talijanskog poslanika grofa Vinci koji je došao sa cjelokupnim personalom talijanskog poslanstva u Addis Abebi i to najranije od svih svojih ostalih kolega,

Veliki transporti trupa odlaze

Dok je politička zategnutost sve veća, dotle transporti talijanskih trupa u Africi stalno se povećavaju Naša slika prikazuje odlazak iz Napulja parobrod »Conte Biancamano« koji je prekrcat vojnika.

Engleska se sprema za rat

Wien 24. — Današnji „Nenes Wiener Journal" javlja da engleske tvornice medikamenata rade punom parom, jer su u poslijednje vrijeme primile ogromne narudžbe za vojsku. Jučer je je jedan engleski parobrod krcat sanitetskih potrebština otputovao za Maltu, a sutra odlazi iz Southamptona parobrod „Orama", koji nosi 2500 tona raznih povoja i lijekova za Aleksandriju.

Ženeva 24. — Jučer se sastao baron Aloisi sa g. Madariagom, pretsjednikom odbora petorice, koji je jučer nastavio svoj rad.

Danas se sastaje sjednica Savjeta Društva Naroda.

Pismo japanskog cara g. Hitleru

Tokio 24. Jučer je Nj. V. Car Hirohito poslao g. Hitleru slijedeće pismo: „Ambasador Mutsahoji predao mi je sliku, koja pretstavlja cara Šagu, koju mi je Vaša Ekscelencija dobrostivo izvoljela pokloniti. Sretan sam što u tom daru vidim prijateljsku sklonost Vaše Ekscelencije, čiju vrijednost visoko cijenim i istodobno Vam izričem svoju duboku zahvalnost.

Hirohito."

Njemačka će uvesti novu ratnu zastavu

Berlin 24. Vodja i državni kancelar g. Hitler je odlučio da će on lično izraditi novu njemačku ratnu zastavu.

Dalnji transporti za Istočnu Afriku

Zadar 24. — Jučer je odavde otputovao veliki odred karabinijera put Brindisija, gdje će se pridružiti ostalim četama koje putuju u Eritreju. Ispraćaj u Zadru je bio veoma srdačan. Prisustvovale su sve civilne i vojne vlasti.

Napoli 24. — Sinoć je odputovao za Istočnu Afriku parobrod „Piemonte" sa čitavom divizijom „Gran Sasso".

Izložba originalnih perzijskih sagova

nalazi se u hotel „Krka" soba br. 22. Zadnje dane, pogledati od 8—13 i od 16—20 sati. Cijene originalne jer roba dolazi iz izvora. Izbor može zadovoljiti svaki ukus. Slične izložbe sagova u Šibeniku nije bilo.

vo zbog superiornosti svog naroda. Brak, plodnost, povećanje radnja se preporučuje svima prije svega kao izvor vojničke snage. Niko nema prava da piše u novinama, ili da izdaje knjige, ili da održava javne govore, ako ne ispovjeda ovu nauku. O tome ne smije da se raspravlja, svaka su protna doktrina je nemilosrdno zabranjena Knjige se zaplijene i spale; pisce hapse, interniraju, protjeruju.

Koliko milijardi je koštala ova op ća militarizacija u toku od deset godina? Niko to ne zna: sigurno je samo, da se to izvuklo iz naroda koji je bio gotovo ruiniran svjetskim ratom i da se na taj način uništila jedina korist koju je on imao od pobjede. Poslije 1919 godine Italija nije imala nijednog opasnog neprijatelja više; ona je mogla da poslije Rapal skog ugovora u velikoj mjeri smanji svoje naoružanje bez svake opasnosti i ne čekajući na konferenciju za razoružanje.

Historičari će imati jednom veliku muku sa objašnjivanjem kako je svijet gledao na ovu monstruoznu militarizaciju jednog naroda koji je po svojoj prirodi miroljubiv, i tome nije posvećivao nikakvu pažnju. Svijet je u istini mislio da je to jedna igra, priredjena da se zabavlja narod velike djece. Kakva zaslepljenost je spriječila svijet da nasluti, da se ova ogromna vojnička priprema vrši u istinu iz ozbiljnih pobuda, da se priprema rat koji treba da bukne u Evropi i znatno poveća kontinentalni teritorij Italije kao i njene kolonijalne posiede na štetu njenih susjeda? Mislim da mogu reći da su već davno predvidjeli u Rimu da treba da dodje izmedju 1935 i 1936 godine.

Iz kojih razloga je poslije deset godina propao ovaj plan, koji objašnjava cijelu fašističku politiku, a prije svega i perturbacije od kojih strada Evropa? Zato imamo sad jedan drugi vanredno paradoksan odgovor. Njemačka je onemogućila talijanski plan, odbijajući svoju potporu. Weimarska Njemačka je otklanjala ponude savezništva koje je više puta nudila Italija. Nacional-socijalistička Njemačka hoće iz razloga, koji su još nejasni, da pokuša svoju sreću na svoj račun. Talijanski plan je definitivno propao mjeseca jula sa austrijskom katastrofom i to je okrenulo fašističku vladu prema Africi.

Monstruozna militarizacija zemlje ne može da se opravda samo potrebom održavanja postojećeg stanja u Evropi. U tome je pogreška politike Strese. Za ovako ograničeni cilj su dovoljne mnogo manje vojne sile i nije potrebna nikakva diktatura. Tako monstruozna militarizacija zemlje ne može da se opravda i nije opravdana nikakvim drugim motivom osim željom za velikim osvajanjem. U toku od deset godina su tri ili četiri čovjeka koji vode Italiju bez svake odgovornosti i bez svake kontrole, mislili su da se ovo osvajanje može izvršiti u Evropi.

Kad su uvidjeli da u Evropi mogu da igraju samo vrlo skromnu ulogu žandara, koji čuva postojeće stanje, oni su se okrenuli prema Africi! Oni traže sad u Africi veliko osvajanje koje bi moglo da opravda njihovu politiku.

Italija je suviše naoružana da bi mogla voditi samo politiku Strese, ali ona nije dovoljno moćna da bi mogla voditi duplu politiku u Evropi i Africi: u tome je neriješiva kontradicija u koju je državni udar od 1922 godine zapleo Italiju.

Stvar je vrlo jednostavna: uglavnom se ponavlja tragedija koju je već u svoje vrijeme igrao Crispi. Crispi je isto tako pokušao politiku rata i povećanja u Evropi; kad je propao u Evropi, on se okrenuo prema Africi.

To je prosto, ali strašno. Ja to pišem žalosnog srca, jer sam uvjeren da je velika evropska katastrofa neizbježiva, ako i dalje živimo u nepoznavanju stvari i u lažima. Koliko ljudi, koji vladaju Evropom, zna ove stvari, koje su uostalom osnovnog značaja? Naišao sam na državnike koji ne znaju ni da postoji Rapalski ugovor! A to je korjen svakog nereda.

Nikad, čak ni u toku posljedjih godina vladavine Napoleona, nije se nalazila Evropa u tako strašnoj situaciji. Ali situacija, ma da je strašna, nije još očajna. Francuska i Engleska, koje imaju moć i bogatstvo, mogu još spasiti sve, ako se pri tome služe i ponešto razumom. Ali prije svega treba da otvore oči i uvide elementarne stvarnosti situacije.

Zbor udružene opozicije u Prekome i Biogradu n-m

U nedjelju je u Prekomo održan veliki manifestacioni zbor pristalica bivše HSS. Za ovaj zbor medju pristašama Dra Mačeka u cijeloj sjevernoj Dalmaciji vladalo je veliko interesovanje, jer je to prvi zbor Udružene opozicije u ovim krajevima. Na ovom zboru učestvovalo je učesća oko 5.000 ljudi, koji su doputovali posebnim izletničkim parobrodima iz raznih mjesta sjeverne Dalmacije. Iz Splita takodjer je posebnim parobrodom došlo u Preko nekoliko stotina ljudi.

Zbor je održan na obali, koji je u 10 sati otvorio g. Dr Žunjević liječnik i narodni zastupnik. Govorili su još Paško Kaliterna iz Splita, Tomo Baburić poslanik za srez Pizarovina i Vrgin Most kao specijalni izaslanik Dra Mačeka te Dr Josip Berković, narodni poslanik za srezove Hvar i Metković i Dr Bulat advokat iz Splita.

Svi govornici izložili su svojim govorima političku situaciju u zemlji i ekonomske prilike te ciljeve udružene opozicije.

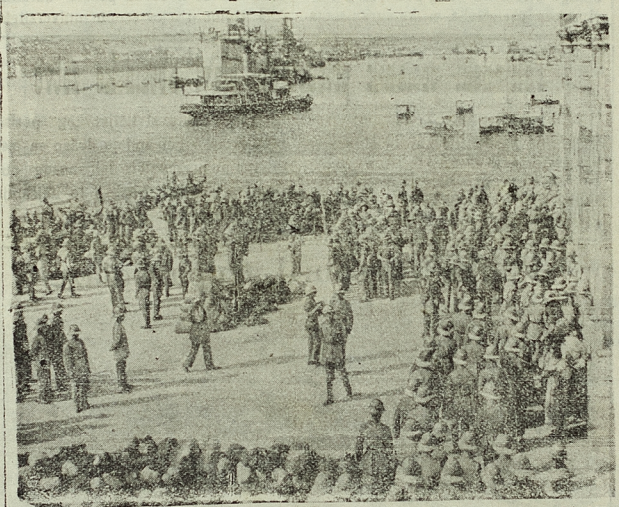
Poslie održanog zbora u Prekome učesnici krenuli su parobrodom za Biograd n-m gdje je u 2 sata po podne održan drugi zbor udružene opozicije. Na ovom zboru koji je održan u parku sudjelovalo je oko 2000 ljudi. Govorilo je takodjer nekoliko govornika. Zbor je otvorio Frane Vuljin seljak iz Petrčana. Iza toga su govorili kandidat Mr Ph g. Silobrčić, P. Kaliterna, Dr Berković, Ilija Zečević te Tomo Baburić i seljak Ivan Bobić specijalni izaslanik Dra Mačeka.

Nakon zbora održanog u Biogradu došlo je do incidenta izmedju manifestanata i jedne grupe ljudi koja je prolazila mjestom. Tom prigodom došlo je do žestoke tučnjave kojom prigodom je jedan posmatrač, Ivan Dorčić pekar, iznenada uslijed uzrujanosti pao na zemlju. Ukazana mu je odmah liječnička pomoć, ali je poslije pola sata umro.

Zandarmerija je odmah intervenirala i uhapsila nekoliko lica. Treba zahvaliti prisutnosti duha delegata Banske Uprave i g. Sreskog načelnika u Biogradu što nije došlo do većih incidenata.

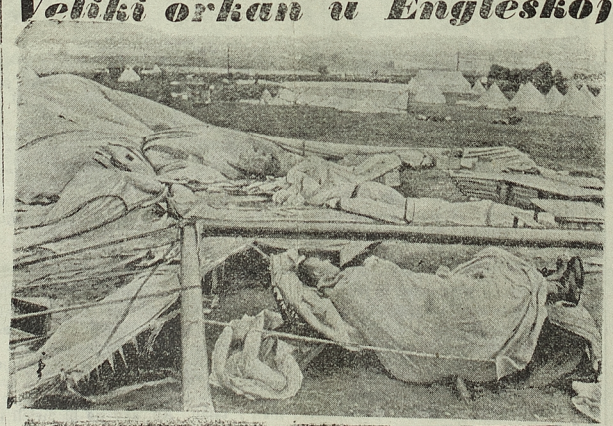
U Prekome je bilo sve dobro organizirano i mjesto okićeno, i sve je prošlo u miru i redu.

Dolazak pojačanja na Maltu

Zadnje dane engleska vlada vidljivo je pojačala svoje pozicije u Mediteranu. Veliki kontingenti trupa stigli su na Maltu odakle bivaju otpremljeni za Indiju. Naša slika prikazuje dolazak velikih kontingenata vojske, u prvom redu artilerije, mitrajeskih četa i odeljenja za vezu

Veliki orkan u Engleskoj

Ovih dana u Engleskoj je harao orkan koji je nanio goleme štete. Tako je, kako se na našoj slici vidi, poharao i jedan vojnički logor za vrijeme manevra u blizini Londona

Odjek Talijansko-abesinskog konflikta u Moskovskoj štampi

Moskva — Moskovska štampa u posljednje vrijeme počinje da poklanja sve veću pažnju događajima, koji su u vezi s talijansko—abesinskim konfliktom. Interesiranje sovjetsko štampe za to pitanje je poraslo naročito poslije Litvinovljevog istupanja u Ženevi.

Moskovska „Pravda" je članku, koji komentira situaciju u vezi s talijansko—abesinskim sporom, dala slijedeći naslov: „Za politiku mira i protiv osvajanja kolonija". U tom članku se veli, da je Sovjetski Savez ulazeći u Društvo naroda išao za sledećim glavnim ciljem: zajedno s onim državama, koje su zainteresirane na održanju mira, pružiti dopunske garancije za uklanjanje mogućnosti izbijanja oružanih konflikata i za jačanje kolektivne bezbjednosti. Tom cilju, stalnoj borbi za mir — piše „Pravda" — služi i posljednje istupanje komesara Litvinova u plenumu Društva naroda. Litvinov nije svoj govor ograničio samo na upozorenje na direktnu opasnost od rata u Istočnoj Africi, koja ne smije zamagliti čitav „medjunarodni horizont i druge, daleko groznije opasnosti, koje se na njemu ocrtavaju."

„Ne možemo a da još jednom ne podvučemo dnboku principijelnost tog upozorenja, — veli „Pravda" dalje — jer se u opasnosti izbijanja rata u Istočnoj Africi skriva i opasnost opće eksplozije, opće ratne katastrofe".

List primjećuje, da „kolonijalna ekspedicija Italije može dovesti do novog svjetskog rata, pa i onda, kad bi Italija uspjela, što je uostalom više nego nevjerojatno, da za razmjerno kratko vrijeme posjedne važne strategijske tačke u Abesiniji. Rat će biti umoran — proriče moskovski list, — potkopaće već i tako iscrpljene finansije Italije i potstaknuće njemački fašizam da sprovodi svoj razbojnički program".

U daljem djelu svog članka „Pravda" odredjuje poziciju Sovjetskog Saveza prema konfliktu u istočnoj Africi: „Sovjetski Savez se postavlja za istinsku samostalnost i nezavisnost Abesinije i konzekventan i odlučan protivnik je toga, da se sudbina abesinskog naroda rješava metodama mandata, interesnih sfera i tome slično. Zbog toga Sovjetski Savez odbacuje imperijalističke metode u rješavanju talijansko-abesinskog konflikta. Osudjuje sve planove, koji idu za tim, da se Abesinija pretvori u bilo čiju koloniju. Sovjetski Savez stoji na platformi neospornog prava svake države na suverenitet i nezavisnost".

Svoj članak „Pravda" završava slijedećim riječima: „Opomena koja se čula u plenumu Društva naroda, trebala bi da postane poziv svima narodima, koji iskreno teže za mirom i koji su umeli da shvate da je mir nedjeljiv, isto kao što je nedjelji i rat".

Glavni organ Izvršnog komiteta komunističke stranke SSSR „Izvjestija" izjavljuje, da Sovjetski Savez neće prestati u svojoj borbi za mir. Iako medjunarodna situacija ne opravdava optimizam, ipak Sovjetski Savez odbacuje svaki pesimizam, koji vezuje ruke i primorava da se glava sagne pred vizijom opasnosti rata kao pred sudbinom.

Istupanje narodnog komesara inostranih djela Sovjetskog Saveza Litvinova, — piše „Izvjestija", - izrazilo je jasnu i odredjenu misao o tom, kako se može spasiti stvar mira. Glas pretstavnika Sovjetskog Saveza će se čuti daleko iza zidova zgrade Društva naroda. Čuće ga oni milijoni ljudi, koji bi u slučaju rata postali prve njegove žrtve. Ali se nadamo — pišu „Izvjestija" dalje, — da će taj glas čuti i vlade kapitalističkih država. Želimo da svi shvate, da kroz usta Litvinova nije govorila samo jaka zemlja, koja je u stanju da odbrani svoj rad na miru, nego i svi oni, na čijoj volji i svjesti se razbijaju namjere neprijatelja mira."

GRADSKE VIJESTI

Novi sreski načelnik

Poslijednjim ukazom kraljevskog namjesništva postavljen je za sreskog načelnika u Šibeniku g. Šimun Urlić, podnačelnik sreskog načelstva u Splitu.

Istim ukazom postavljen je za sreskog načelnika u Imotski g. Ante Rajević, inspektor banske uprave u Splitu.

Još o odlasku gosp. prof. M. Andrijaševića

14 ov. mj. odijelio se je od nas g. Mladen Andrijašević profesor na našoj preparandiji. Otišo je za Split počašćen i otpraćen od svojih kolega. Čovjek radišan i skroman, živeći je dino za svoje učenike, netražeći, osvojio je srce svih bivših i sadanjih uč. pripravnika tolikih godina najprije u Zadru pa u Šibeniku, ne kvareći druge, kao nijedan drugi nastavnik, teško zamjenljiv. Evo jedne epizodice u potvrdu moje tvrdnj. Otrag dvije godine desio se među maturantima nemili slučaj samoubistva. Odmah poslije ustanovljenja odem u park i tu na klupi zatečem nekoliko maturantica, te ću im: „Šta se to dogodi, po Bogu djeco?" Sve su bile zaplakane a jedna će kroz suze: „Jesti li vidjeli gospodine! Ali on to nije smio učiniti radi g. Andrijaševića; jer — to vi nemožete pojmiti — on nam i nije samo profesor. on je nami više nego otac". Uistinu, tad sam pravo pojmio, što je profesor Andrijašević šibenskoj preparandiji, pa mu od srca želim što skoriji povratak, da preuzme ostavljeno srce.

N. K.

Završetak nedjelje Crvenog Krsta

U subotu na veče u okviru nedjelje Crvenog Krsta u hotelu „Krka" održana je vrlo uspjela čajanka sa šaljivom lutrijom. Posjeta je bila odlična tako da je hotel bio prepun.

U nedjelju prije podne održana je povorka školske mladeži sa Mornarskom i Sokolskom glazbom na čelu. Povorka je prosla kroz cijeli grad. Oko podne Mornarska glazba održala je u gradskom perivoju promenadni koncerat a u isto vrijeme bili su sakupljani dobrovoljni doprinosi.

Odgođen slet u Kninu

Sokolski slet u Kninu koji se je trebao održati u nedjelju 29 t. mj. odgođen je za 12-13 oktobra.

Za slet se inače vrše velike pripreme kako bi ova manifestacija sokolstva ispala što bolja i veća.

POSTAVLJEN JE: za prof. IV gr. I stepena na mjesnoj gimnaziji gosp. Antunović J. prof. u m. bivši narodni poslanik, — — a za šefa kirušk. odel. Bolnice „Kralja Aleksandra I." u Biogradu g. Dr. Barišić Nikola upravnik iste bolnice.

† Dr. Šime Vlašić

U subotu po podne iz Zagreba je iznenada stigla vijest da je naš sugrađanin advokat g. Dr. Šime Vlašić kandidat na listi g. Dr. Mačeka preminuo u Zagrebu poslije teške operacije koja je izvršena nad njim. Ova tužna vijest zaprepastila je i ožalostila njegove mnogobrojne prijatelje i poznanike, koji su ga još prije par dana gledali u svojoj sredini.

Dr. Šime Vlašić ostavlja za sobom svijetlu uspomenu odličnog čovjeka, koga je zbog njegove opće poznate dobrote svak poštovao i cjenio. I staknut prvak seljačke stranke, uvijek je pametno i trezveno vodio politiku stišavajući u granicama mogućnosti političke strasti kod naroda. Od svakoga bez razlike cijenjen i poštovan, krajnje ljubazan pri ophođenju, savjestan na poslu, darežljiv..., — trebalo bi nam mnogo prostora kada bi htjeli da istaknemo sve vrline ovog odličnog čovjeka. Koliko je njegova smrt ožalostila građane najbolje pokazuju crne zastave koje su mnogi izvijesili na svojim kućama u znak žalosti.

Rođen u uglednoj porodici u Tijesnu još kao mladić ističe se u propagiranju seljačkog pokreta. Po oslobođenju stupa u redove Hrvatske seljačke stranke gdje se ističe svojim mnogostranim patriotskim i socijalnim radom a naročito u propagiranju ideologije blagopok. Stjepana Radića. Takav njegov rad naišao je na opće priznanje koje je najbolje izraženo u tome što je postao kandidat na listi g. Dr. Mačeka prigodom poslijednjih izbora gdje je dobio veliku većinu glasova. Radeći iskreno i nekoristoljubivo za narod i njegovo dobro, pokojnik je stekao brojne prijatelje a i kod političkih protivnika poštovanje te njegovu smrt duboko žali cijela sjeverna Dalmacija.

Pokojniku laka zemlja, a ožalošćenoj porodici naše najiskrenije sućešće.

Sprovod pok. Dr. Šime Vlašića u Šibeniku i prenos pokojnika u Tijesno

Pokojni Dr Šime Vlašić biće prenijet automobilom iz Zagreba. U Šibenik stiže danas oko 8.30 sati ujutru. Na Građi će auto sa tijelom biti dočekan odakle će se formirati povorka koja će ići do stolne crkve sv. Jakova, gdje će se obaviti svečana misa za pokojnikovu dušu. Iza govora koji će se održati, tijelo pokojnikovo biće prenešeno u 2 sata po podne na parobrod kojim će se prenijeti u Tijesno, rodno mjesto pk. Dr Vlašića.

Kako će pri ukopu u Tijesnu sudjelovati velika masa svijeta, to je Jadranska plovidba stavila na raspoloženje tri parobroda („Trogir", „Neretvu" i „Kozjak") koji će prevoziti narod u Tijesno po cijeni od 8 dinara za odlazak i povratak. U slučaju da bude više svijeta nego što ova tri parobroda mogu ukrcati, staviće se na raspoloženje potreban broj. Za one koji žele sudjelovati na sprovodu iz Rogoznice, Primoštena i Skradina odobrena je povlastica od 50 posto na prevozu.

Odlazak ovih parobroda iz Šibenika je u 2 sata popodne, a povratak u 8 sati na veče.

Na sprovodu će učestvovati pored gradjana masa svijeta iz bliže i dalje okolice Šibenika kao i posebne delegacije brojnih društava čiji je bio član pk. Dr Vlašić, a koja su prigodom njegove smrti izdala osmrtnice.

U FOND SOKOLSKOG DRUŠTVA ŠIBENIK doprinesoše:

Da počasti uspomenu blpk. Adolfa Makale: P. Kovačev Din. 20.

Da počasti uspomenu blpk. Ljubice Krstanović: P. Kovačev Din. 20.

Da počasti uspomenu blpk. Jakova Sirotkovića: Dellagiovana Justo, Josip Delfin po Din. 10.

Da počasti uspomenu blpk. Davora Kučere: Justo Dellagiovana Din. 10, Obitelj Stazić, Grgas i Nikola Zlatan po Din. 20.

Da počasti uspomenu blpk. Dr. Šime Vlašića: K. Grubišić Din. 30, I. Čala i J. Đelalija po Din. 25.

Da počasti uspomenu blpk. Damjana Skočić: P. Kovačev i N. Zlatan po Din 20, i I. Mačić Din. 10.

Da počasti uspomenu blgp. Dinke Weissenberger: Gojanović Ivan Din 30. i Josip Delfin Din. 10 — Darovateljima uprava harno zahvaljuje.

UNAPREĐENA JE: gđica Skočić N. uč. u Skradinu u VIII gr.

Predavanje iz oblasti vinogradarstva

U nedjelju je u zemljoradničkoj čitaonici održano predavanje g. Ferdinand Persoglio o temi: „Postupak vinom prigodom berbe". Nažalost ovom lijepom predavanju nije prisustvovalo mnogo svijeta već samo oko 60 vinogradara. Predavač je u dužem predavanju govorio o vinu i o njegovom dobrom vrenju pomoću raznih sredstava. Na kraju je istakao potrebu osnivanja zadruge i održavanja jednog vinarskog tečaja.

Poslije njega govorio je ukraće g. Samar, sreski agronom o uzrocima propadanja vinograda.

NARODNA ŽENSKA ZADRUGA, daje zadušnice za svoju članicu blagopokojnu Dinku Weissenberger rodj. Bujas, u srijedu 25 IX u 8 sati, u crkvi Gospe van grada. Umoljavaju se članice da prisustvuju.

PRILOŽILI u FOND Narodne Ženske Zadruge, da počaste uspomenu blagopokojne Ljubice-Petrice Krstanović, obitelj pl. Borelli Din. 50. Da počaste uspomenu blagopokojnog Damjana Skočića, Anka Paut Din. 30. Kožul Obradović Din. 50. Ika Koštan Din. 20.

JAVNA ZAHVALA

Prilikom teške nesreće koja nas je zadesila gubitkom našeg milog i neprežaljenog domaćina, oca i tasta

Damjana Skočića pok. Nikole

najtoplije zahvaljujemo gg. Dr. Josipu Marčeliću i Dr. Josipu Laliću koji uložiše mnogo pažnje, truda, znanja i ljubavi da nam dragog pokojnika održe u životu.

Posebna hvala mjesnom parohu g. protojereju Konstantinu Krstanoviću koji mrtvo tijelo do groba isprati, a naročita pak hvala gg. protojerejima Milanu Macuri i Stevanu Prostranu, koji ukazaše čast nepreživljenom pokojniku te ga dobrovoljno do groba opojaše.

Neizmjerna hvala svima dragim prijateljima i znancima koji mu bilo vjencima, cvjećem, prilozima, pismenim saučešćima, prisustvom u sprovodu i bilo kojim načinom iskazaše svoju ljubav i poštovanje.

Šibenik, 23 septembra 1935 god.

Ožalošćene obitelji:
Skočić — Schneider
i ostala rodbina

Mjerilo ljubavi

Nakon skoro dvije godine vratio sam se sa putovanja. Radi posla, kojeg sam morao obaviti, nijesam mogao odmah da posjetim Ines. To je njoj bilo upadno i kada sam se pojavio, opazih izdaleka da je zabrinuta. Stajala je pred kućnim vratima. Čula je korake i pogledala u pravcu odakle sam ja dolazio. Sa smiješkom joj se približim, te pružih ruku na pozdrav.

— Dobro došo — reče mi prilično ironično.

Oštro gledajući mi u oči, pruži ruku, koja je drhtala od uzbuđenja. Na jednim obori oči, radi čega nastaje kratka šutnja, koju prekinem ja:

— Ti si, Ines, malko neraspoložena; što je to stobom?

Bez riječi, okrene se prema vratima i uđe u kuću. Uputim se odmah za njom i uhvatim joj ruku misleći da će se okrenuti. Ali na moje iznenađenje zaustavi se i jednim gestom oslobodi svoju ruku. Iznenađen, dignem ruku, te se maknem k njoj, sa namjerom da je ogrlim.

— Da znaš Ines, koliko sam čeznuo za ovim trenutkom — rečem joj. Lud sam od sreće što smo napokon opet zajedno.

— Molim te nemoj! Pusti me!

Ovo izreče, gledajuć me ljutito, skoro i sa prezirom, a u isto vrijeme pokušala je, da se riješi mog zagrljaja.

— Što ti je? Reci mi, molim te!

— Ništa osobitoga. Ne diraj me — nemoj mi smetati!

— Kakva je to promjena kod tebe, Ines, daj da čujem.

— Rekoh ti nikakva.

— Ah Ines, nakon skoro čvije godine, pak takvo srce imaš!

Ines me pogleda prekorno, ali joj pogled nije bio tako strog kao prije. Promatrajuć izražaj njenog lica, koji je bio sada nešto blaži, pokušam da je opet zagrlim. Nešto tiše, ali opet oštro odbrusi mi:

— Zabranjujem ti da me diraš!

Kao okamenjen ostadoh, očekujuć šta će dalje biti. Ali dalje nije išla već me onako ukočeno promatrala.

— Kakvo je to tvoje ponašanje danas, molim te, Ines, objasni mi.

Ona spusti oči dolje i duboko uzdahne. Opazih da trpi. Mislio sam se: Odakle, i zašto ova nagla promjena? Očito je bilo jedno, a to je, da me je jednom rukom grebla, a drugom gladila.

— Ti si, Ines, nešto bolesna, reci mi što ti je, hoćeš li?

Zagrlim je i poljubim, pri čem ostane indiferentna.

— Poljubi me, zlato, već jednom, hoćeš?

Ines digne oči gore: pogleda me nešto nježnije, što poprati dubokim uzdahom.

— Pusti me — nemogu, nesmijem.

— Nemožeš, nesmiješ? Što to znači, Ines? Duguješ mi objašnjenje. Ili hoćeš da me mučiš? Daj govori, ne budi tako okrutna prema meni. Ali, molim te samu istinu.

— Nesmijem reći istinu; ti bi me mrzio — progovori drhćućim glasom u kojem se primjećivala velika duševna borba.

Kao gromom ošinut, ostadoh zapanjen, slušajuć njene riječi. Pogledam je prekorno i rečem stegim glasom:

— Zar je ovo pred mojeg maštanja o našem zajedničkom životu? Ovako naplaćuješ moju ljubav i moja nastojanja! Ines, ti mi moraš reći istinu! Ja tvoju posljednju moram čuti i želim da to bude odmah!

Na ove riječi pade mi u naručaj gušeći se od plača, a ja joj strastveno ljubljah čelo i usne.

— Ti se, zlato, sigurno kaješ što s

Traži se poštena žena ili muškarac za rasprodaju novina. (Obratiti se Upravi)

Tit. Uredništvu »Tribuna« Šibenik

U broju 263 na 4 strani „Tribune" otštampan je kratki članak pod naslovom: „Nasilje u Mandalini".

Sadržaj potječe sigurno iz pera onoga, koji je uvijek živio na račun nesloge seljana. Sadržaj je u suštini lažan i proziran.

Nego, jer se tu vrijedjaju seljaci Mandaline, koji se ne stide svog hrvatskog imena, mi dolje potpisani, pozivom na zakon o štampi, u njihovo ime i u ime svoje molimo da se u dojdućem broju „Tribune" uvrsti slijedeći ISPRAVAK:

1 Nije istina da se u Mandalini prave zulumi i nasilja kakvih nismo imali ni za najcrnijih dana tudinskog terora kao ni za sloma. Naprotiv je istina, da je sve to puko i prosto fantaziranje pisca, jer nitko u Mandalini ne vidi zulume niti osjeća nasilja, a niti ma tko može da uporedjuje takove izmišljotine sa najcrnijim danima tudinskog terora.

2. Nije istina da je u noći od 22 na 23 VIII odneseno sa brodova u Mandalini oko 20 vesala, masketa, ostriu, sidra i drugih stvari te bila oštećena mreža, odvedene i potopljene 3 ladjice, kao što nije istina, da je bilo sa strane stanovitih osoba ustanovljenog plana i upute na štetu jugoslavensko orijentiranih mještana i sokolova.

Naprotiv je istina, da je u noći od 22 na 23 kolovoza o. g. bilo nekim seljanima u Mandalini odneseno samo nekoliko vesala i dvije male barkice (sandulini), koje su sutradan bile povraćene. Ta kradja nema a niti može da ima ista zajednickog sa bilo kojim čestitim seljakom u Mandalini, već je nažalost općenita pojava socijalnog zla, koje je zahvatilo i naša sela.

Prošlo je od toga već nekoliko dana, a Mandalina je mirna i zdrava. Kao obično, vrijeme je demantovalo, a vrijeme će jednom i pokazati, da su u laži kratke noge.

Mandalina, rujna 1935.

Zahvaljujemo sa štovanjem

Šime Belamarić v. r.

Ante Mrša v. r.

Velika zapljena cigar papira

Drinovci 20 IX.

Ovih dana sukobila se je kombinovana patrola žandara i financijske kontrole sa jednom krijumčarskom družinom u selu Sovići sreza Ljubuškoga. Ima već dugo vremena, da su organi financijske kontrole tragali za pohvatanim licima, znajući da se ba ve krijumčarenjem na veliko, all uvijek svaka potjera ostala bi bezuspješna, pošto krijumčari su bili vrlo dobro organizirani a usto još kriumčarske predmete krili su na vrlo rafiniran način.

U noći oko 11 sati žandarmeriska patrola predvodjena komandirom straže u Grudama pokušala je da zaustavi u selu Sovićima jedan sumnjivi automobil iz Splita koji je jurio velikom brzinom, ali ne samo da se nije htio ustaviti, već umalo te nije pregazio patrolu i projurio je dalje. Malo poslije toga žandarmi su čuli buku motora tog istog automobila, prama čemu su zaključili, da je svakako morao dovesti kriumčarske predmete i iskrcati ih negdje u blizini. Ovoga puta, a da im ne pobjegne, žandari su preko puta postavili barikade od velikih blokova kamena i kad je automobil došao na to mjesto, bio je prisiljen da se zaustavi. Nakon pokušanog otpora, žandarima je konačno uspjelo da svladaju šofera i njegova pratioca, te kad su pretresali automobil, našli su u njemu jedan paket sa 700 komada kriumčarskog cigar papira, italijanskog porijekla i pola kilograma kriumčarskog duvana, koje je netko od uhapšenih kradom uzeo od dovezene i iskrcane količine. Automobil su žandarmi zaplijenili, a kriumčare uhapsili i sproveli ih u financijsku kasarnu u Gorici. Čitavo vrijeme kroz tu nedjelju, patrole žandarmerije i financijske kontrole neprekidno su patrolirale i zasjedale očekujući dolazak ovog automoaila što im je bilo dojavljeno, te su odmah po njegovom hvatanju zaposjele mjesto gdje su sumnjali da je iskrcana kriumčarska roba. Zbilja, pretresom kuće Ive Grubišić žene Antine u Sovićima, otkrili su jedan tajni tunel u zidu u samoj kući i u njemu su našli 45.000 kom. kriumčarskog cigar papira italijanskog porijekla.

Pored uloženog truda sviju organa financijske kontrole stalnih i dodjeljenih odeljku Gorica i žandarma u Grudama za ovaj uspjeh ide naročita zasluga komandiru p.naredniku g. Đorđu Gašiću i pregledniku g. Petru Putici, a pored sviju starešini Glavnog odeljka g. povereniku Dropcu u Ljubuškom koji se je starao o efikasnoj službi za ovaj pothvat.

Gospodja Veselić vidi sina susjede Mare

kako nosi bocu rakije iz dućana.

»Pije već iz jutra rakiju i crnu kavu, pa se ne čište truju, jadna im majka! — misli gospodja Veselić. Valjda ne znaju, što je dobra bijela kava, pa misle, da će se rakijom i crnom kavom okrijepiti. Baš ću pozvati Maru na bijelu kavu, pa da vidi što je dobra bijela kava. Treba kavu skuhati s Pravim Franckom, pa da vidiš, kako to čovjeka krijepi i hrani!

A eto, za čudo, ima još uvijek svijeta, koji se ne mogu koliko hrane, okrepe i zdravlja ima u dobrom miljeku s Pravim Franckom.

OBJAVA

Izdavanje pod zakup kantine u kasarni 13 pešadijskog puka „Hajduk Veljka" u Sinju

U štabu komande 13 pešadijskog pukâ „Hajduk Veljka" u Sinju na dan 30 septembra 1935 godine u 11 časova održaće se u svemu prema odredbama Zakona o državnom računovodstvu druga usmena pogodba za izdavanje pod zakup kantnine u kasarni 13 peš. puka u Sinju za vreme od 1 oktobra 1935 do 31 marta 1936 godine.

Uslovi se mogu videti svakog rádnog dana u kancelariji štaba 13 peš. puka.

Kauciju za ovaj zakup polaže se na kasi 13 peš. puka na dan pogodbe najdalje do 10 časova u gotovom novcu ili u hartijama od vrednosti u iznosu od 250 din.

Pravo na učešće na ovu pogodbu imaju sva lica, koja uverenjima dokažu, da ispunjavaju čl. 2. propisanih uslova.

Iz kancelarije štaba 13 peš. puka broj 13084 od 19 septembra 1935 g.

Traži se čista meblirana soba sa peći i u porabom glasovira. Adresa u upravi.

ISKUSTVO OD VIŠE DESETAKA GODINA potvrdilo je, da se ukusna i izdašna bijela kava može pripraviti samo dobrim dodatkom. — Kao takav upotrebljava se nà cijelom svijetu već kroz 100 godina „Pravi Franck". Njegovu odličnu kakvoću priznaje svaka domaćica.

Izložba originalnih persijskih ćilima

Kod nas su, naročito po muslimanskim begovskim kućama, originalni persijski ćilimi odavno postojali kao ukras gospodske kuće. Poslije rata se i kod nas razvila po gradovima trgovina ćilima, domaćih i stranih; i u prodaji ima u izvjesnoj količini takodjer i originalnih persijskih ćilima. Potražnja je svakako veća nego prije rata, zato je i životni standard povišen. Čitavo jedno bogatstvo, zlata persijskih ćilima izašlo je poslije rata iz bogatih begovskih kuća, iz Bosne, Stare i Južne Srbije, i rázneseno je u gradjanske kuće, a dijelom došlo u inostranstvo. Malo ih je kod nas koji znaju da razlikuju originalan persijski ćilim od ordinarne patvorevine; i za to su neki trgovci, pa i pokućarci ovdje zaradili lijepoga novca prodavajući obićan ćilim, za koji su platili možda jednu hiljadu, po deset i više hiljada dinara. I, tako, nešto zbog lakovjernosti a nešto zbog oskudnih sredstava, u našim imućnijim, pa i običnijim gradjanskim kućama ima danas već mnogo toga, što je tobože originalan persijski ćillm, a u stvari je prosta imitacija.

U Šibeniku je prvi put otvorena izložba originalnih persijskih ćilima u hotelu Krka. Tu su izloženi i vrlo bogati uzorci čija se cijena kreće i do 80.000 din. Ima ih od 2.500 na više. Izložba je veoma originalna i interesantna, što najbolje pokazuje svakodnevni brojni posjet.

me ljubiš?

— Nije, dragi, tako — progovara ona. — Ali to tako tiho, da sam jedva mogo razabrati što govori.

— E, onda mora da se nešto strašna zbilo. Hoćeš govoriti, molim te!

— Nemogu, dragi, ti bi me zamrzio a imao bi i pravo — progovara kroz plač. Neću jer bi time mogao biti svemu kraj.

Što je, čuješ Ines, govori! Molim te govori, nemoj mi zadavati takve boli. Ti ćeš me skončati na ovaj način. Molim te reci mi istinu, ali golu istinu.

Poljubim Ines, a na mom licu osjetih njene vrele suze. Grčevito je plakala, vraćajuć mi poljubac.

— Ines, ti si pala — rečem joj sav očajan.

— Ne, dragi, to nikada! Izgovarajuć ove riječi, gušila se sve jače od plaća, u tijelu je sva drhtala.

— Zaljubljena si, draga, je li to valjda?

U tom se času privine još jače k meni i reče:

— Jest — ljubim.

— Ljubiš, dakle drugoga?

— Ali ti si, dragi, jači, — tebe više ljubim.

— Ljubiš?!

— Da, tebe više, i to mi zadaje boli.

Na njene posljednje riječi neodgovorih ništa, jer me je njezina izjava pogodila kao grom i ako me je sve ovo vrijeme cijelivala strastvenije nego ikada. Ovo je bio za mene nepodnosiv udarac. Shrvan bolom, rečem joj:

— Hvala ti, Ines na iskrenosti. Ne pitam te ko je ni kakav je taj tvoj ideal, nego imam samo jednu želju, a ta je, da ti budeš sretna.... Ostavi mene, da u mom bolu i tvojoj sreći uživam, e da se tako osvetim mom udesu! A da budem bar ovdje jači od njega: ljubiću te vječno! Ne zaboravi, Ines, da te ljubim kako to može samo čista duša ljubiti. Jesili mi zahvalna ili nijesi, nepitam te. Očito je da nijesi, jer inače nebi sada čuo iz tvojih usta riječi koje su me smrtno pogodile. Za sve ovo ne krivim tebe— moj je udes takav!

Nijesam mogo više da položim svoje usne na njezine, nego sam počeo očima tražiti izlaz.

Kada je Ines razabrala po kretnjama, da se želim osloboditi njenog zagrljaja, ovije moje tijelo rukama tako čvrsto i nasloni glavu na moja prsa, te ovako ostadosmo nekoliko sekundi. Na jednom se trgnuh i uhvatim njezine ruke da ih se oslobodim.

Bez riječi, jer nije mogla da progovori, uhvati mi ruke i zaustavi me.

— Šta želiš, Ines? Pusti me da idem! Nemam ja više ovdje šta tražiti. Suvišan sam sada....

— Molim te, dragi, ostani čas saslušaj me.

— Zar mi nijesi rekla sve što si imala? Priznala si mi: „Ljubim drugoga". To je za mene dovoljno. Zašto da stojim na putu tvojoj sreći! Nikako neću! Budi sretna bar ti, a to će biti u isto vrijeme i meni zadovoljština.

Na ove moje riječi, povuče me Ines k sebi i drščućim glasom šapne:

— Tebe, samo tebe, dragi ljubim.

— Samo mene? Kako to, ne razumijem te!

— Jest, dragi, lagala sam ti, jer te neizmjerno ljubim. Ja sam htjela da saznam ovako, kakova je tvoja ljubav. Htjela sam znati, dali je tvoje srce ohladnilo prema meni. Cilj mi je bio da izmjerim tvoju ljubav. A kunem ti se, našom ljubavlju, da nijesam nikoga ljubila — osim tebe.

Na ove riječi, kojima odoljeti nisam mogao, ogrlim Ines, i strastveno ljubeć se, ostadosmo dugo, kao opijeni srećom,... —t—

Štampa i vlasništvo: Odilk, Graf, Zavod Tisk. E. VITALIANI I SIN — Šibenik. Odgov. urednik, Emilkar Vitaliani